

Sygn. akt I CNP 159/22

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski

w sprawie z wniosku K. M.
z udziałem P. W., R. W., E. W., M. W., E. G., A. W., A. M., M. W.1
o stwierdzenie nabycia spadku po P. W.1, W. W., W. W.1,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 listopada 2022 r.,
na skutek skargi wnioskodawczyni
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Opolu
z dnia 22 stycznia 2019 r., sygn. akt I Ns 105/18,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2019 r. Sąd Rejonowy w Opolu po rozpoznaniu na rozprawie sprawy z wniosku K. M. stwierdził, że spadek po W. W. zmarłym dnia [...] 1988 r. w F.– Niemcy na podstawie ustawy nabyli żona W.W.1 w 4/16 części i synowie P. W., R. W., E. W., P. W.1 po 3/16 części każdy z nich, wszyscy wraz z udziałem w gospodarstwie rolnym, stwierdził, że spadek po P. W.1 zmarłym dnia [...]2009 r. w miejscowości P., na podstawie ustawy nabyli żona M. W.1 w 5/20 części, oraz dzieci M. W., K. M., E. G., A. W. po 3/20 części każde, oraz stwierdził, że spadek po W. W.1 zmarłej dnia [...]2013 r. w F.– Niemcy

na podstawie ustawy nabyli synowie P. W., R. W., E. W., P. W.¹ po 1/4 części każdy z nich.

Skargę o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem wniosła wnioskodawczyni wskazując, że orzeczenie Sądu Rejonowego zapadło z naruszeniem podstawowych zasad porządku prawnego i praw zagwarantowanych Konstytucją, tj. art. 2 i art. 64 § 1 i 2 Konstytucji, a także art. 927 § 1 k.c., art. 931 § 2 k.c., art. 670 § 1 k.p.c. Wniosła o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Opolu z 22 stycznia 2019 r. w części dot. pkt. III tegoż postanowienia, tj. w części dot. spadkobrania po zmarłej W. W..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlegała odrzuceniu.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, unormowana w art. 424¹ § 1 i n. k.p.c., ma wysoce sformalizowany charakter. Jej obligatoryjne elementy zostały wymienione w art. 424⁵ § 1 i 2 k.p.c., przy czym w art. 424⁵ § 1 enumeratywnie wyliczono jej elementy konstrukcyjne, których pominięcie skutkuje odrzuceniem tego środka zaskarżenia bez wzywania do uzupełnienia stwierdzonych braków (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Skarga wniesiona na podstawie art. 424 § 2 k.p.c. powinna zawierać, oprócz innych koniecznych elementów, wykazanie, że w sprawie występuje wyjątkowy wypadek przewidziany w tym przepisie (art. 424⁵ § 1 pkt 5 in fine k.p.c.).

Wniesienie skargi na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. zobowiązuje stronę do wskazania przyczyn, dla których nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych oraz wykazania, że zachodzi w rozumieniu tego przepisu wypadek wyjątkowy. Muszą to być przyczyny wyjątkowe i obiektywne, które były przeszkodą wniesienia środka zaskarżenia, nie zaś okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Dlatego powinny to być czynniki o charakterze siły wyższej, tj. ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy też wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 19 marca 2015 r., IV CNP 58/14; z 15 czerwca 2018 r., II CNP 9/18). Skarżąca tymczasem wskazała jedynie,

że uczestnicy występowali bez profesjonalnego pełnomocnika i minęły wszelkie terminy na zaskarżenie wskazanego postanowienia w zakresie jego pkt. III oraz, że nie ma obecnie podstaw do zmiany czy też uchylenia postanowienia na skutek wniesienia apelacji, skargi kasacyjnej lub też wniosku o wznowienie postępowania, jak również w trybie art. 399 bądź art. 679 k.p.c. Z powyższego wynika, że skarżąca, na skutek obciążających ją własnych zaniedbań, nie wyczerpała wszystkich dostępnych jej instrumentów i procedur prawnych umożliwiających korektę niezgodnego z prawem rozstrzygnięcia i doprowadzenie go stanu zgodności z prawem. We wniesionej skardze nie wykazała zatem, że nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych z wyjątkowych niezależnych od niej przyczyn. Powyższe skutkuje odrzuceniem skargi na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c.

Skarżąca nadto nie uprawdopodobniła szkody. Z uwagi na nadzwyczajny charakter skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i jej funkcję, wszystkie wymagania konstrukcyjne wymienione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. powinny być przytoczone samodzielnie, niezależnie od innych, w związku z czym, skarga niespełniająca któregokolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych. Względem na szczególny charakter tego rodzaju środka zaskarżenia, którym poszkodowany niezgodnym z prawem orzeczeniem dąży do uzyskania prejudykatu, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest obwarowana spełnieniem szeregu wymogów formalnych, gdyż nawet samo oczywiste naruszenie prawa materialnego lub procesowego nie stanowi wystarczającej podstawy do jej uwzględnienia, ale dopiero, gdy orzeczenie wydane z oczywistym naruszeniem prawa doprowadziło do szkody, której nie można było wyeliminować lub ograniczyć przez zastosowanie innych środków prawnych, przy czym nie chodzi tu wyłącznie o środki prawne, które służą bezpośrednio do wzruszenia orzeczenia wyrządzającego szkodę (np. skarga kasacyjna, wznowienie postępowania, powództwo przeciwegzekucyjne), ale również o inne środki, których zastosowanie spowodowałoby, w ostatecznym wyniku, uniknięcie tej szkody (np. przez zainicjowanie nowego procesu w przypadku, gdy w ten sposób skarżący miał lub ma możliwość naprawienia błędu sądu drugiej instancji,

w odniesieniu do tej części dochodzonego roszczenia, której rozstrzygnięcie spowodowało niezgodność z prawem) – zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2020 r., II CNP 36/19. Przesłanka uprawdopodobnienia szkody wyrządzonej zaskarżonym orzeczeniem jest spełniona, jeśli skarżący powoła w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, które wskazują na związek między zaskarżonym orzeczeniem a doznanymi wskutek jego wydania stratami lub utraconymi korzyściami, ale ponadto powoła dowody lub co najmniej ich surogaty, które uczynią twierdzenie o wyrządzeniu szkody wiarygodnym (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2021 r., III CNP 7/21). Skarżąca temu wymogowi nie sprostała.

Dlatego też skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jako niedopuszczalną należało odrzucić (art. 424⁸ § 1 i 2 k.p.c.).

[as

af]